

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyant.

FIUME, péntek 1918. január 24.

19. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 259).
Gradivata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház 1 em.

Felsetés szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 466.

Előfizetési ár:
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Az adótörvények revíziója.

Két héttel az új adótörvények életbe lépése előtt ezek ellen nagymérvű agitáció támadt. Az ellenzést kétféleképpen okolták meg. Egyrészt avval, hogy az életbeléptetés nek terminusa nagyon alkalmatlan, amennyiben kereskedelem és ipar a politikai viszonyok folytán nagy depresszió alatt állanak. Másrészt azonban egyszerre — ugyszólva kapuzárás előtt — az adótörvényekben nagy hiányokat, az adózók rémitő megterhelését fedezték fel és a törvények revízióját találták szükségesnek.

Habár megengedem, hogy az adóemelések tűrhetőbbek és könnyebben elviselhetőek, ha a kereskedelem és ipar virágzik, mintha a helyzetük rossz — mégis annak a nézetemnek kell kifejezést adnom, hogy a mozgalom nem annyira a terminus, mint maga ka törvények ellen indult meg, vagyis az adóemelés elleni félelemből eredt.

Meg vagyok győződve, ha jelenleg az üzletben a háború és a pénzviszonyok folytán nem uralkodnék pangás, és ha normális jó viszonyok közt élénk — még akkor sem volnának a kereskedők az adótörvények által kellemesen érintve és ha 1914 január 1-én a jelenleg érzhető súlyos viszonyok már nem lesznek, az adótörvények ellen felhozott aggályok épügy állanának fenn, mint jelenleg. A mozgalom tehát nem a terminus, hanem a törvények ellen irányul.

„A Tengerpart” tárcája.

Házi lopás.

Lehet annak tíz esztendeje, vagy talán több is, meglátogattam egy női fogházat. A IV. Henrik idejében épült várkastélyforma, ódon épület, emeletre rakott, magas cseréptetőzetével egy délvidéki, folyamparton fekvő, komor városkára tekintett le.

A fogház igazgatója abban a korban volt, mely már közel esik a nyugdíjazáshoz: a szakálla fehér volt s a parókája fekete. Sohse láttam ilyen rendkívül igazgatót. A saját féltével gondolkodott s ismerte és gyakorolta a humanus érzelmeket és tetteket. Nem áltatta ugyan magát illúziókkal három száz kosztosa erkölcsisége felől, de viszont azt sem hirdette, hogy valamelyik szomszéd városban találomra összeválogatott háromszáz nő erkölcsiségének éppenséggel nagyon alatta állana.

— Van itt sok mindenféle, mint egyebütt. — ezt látszott mondani szelid és bágyadt tekintete.

Mikor átvágtunk az udvaron, a börtön lakóinak hosszú sorra éppen bevégezte a mindennapi néma sétát s visszatért a műhelyekbe. Sok durva és alattomos képű vénasszony volt közöttük.

Barátom, Cabane doktor, aki végigkísért bennünket a fogház helyiségein, figyelmessé tett arra, hogy ezeken az asszonyoknál, mindjelen valamennyinél, meg vannak a jellemző testi fogyatkozások és hibák,

Hogy a közönség ugyszólván az utolsó órában zudult fel, félig-meddig még érthető. A közönség csak akkor foglalkozott behatóbban a törvényekkel, midőn hatályuk már közeledett és ennek folytán csakis az utolsó időben tudta meg a törvények konzekvenciáit.

Kevésbé helyesíthető azonban, hogy a mozgalmat tulajdonképpen képviselők indították meg és állították ennek élére. Mert ezek a képviselők csak négy év óta ismerték vagy kellett volna, hogy ismerjék a törvényeket és alkalmuk lett volna esetleges aggályait a múlt évi júniusban felhozni, amidőn a miniszter a módifikációs törvényjavaslatot beterjesztette. Akkor lett volna kötelességük szólani, nem pedig utólag egy általuk is megszavazott törvény ellen agitálni.

Amint jelenleg áll az ügy, aligha lesz lehetséges a törvényeket még ez évben életbe léptetni. Oly nagy előmunka szükséges, hogy — ha ezeket eddig meg nem indították — bajos lesz az adókievetést még ez évben elvégezni, vagy legjobb esetben csak késő ősszel.

A kérdés tehát az: ha a törvényeket ez évben életbe léptetni lehetetlen, hajlandó lesz-e a miniszter, a törvényeket újabb revízió tárgyává tenni? Ha igen, a nyilvánosságunk avval kell foglalkoznia, melyek a törvények hiányai és mely irányban volnának javítások kívánatosak.

A feleletnél egyet szem előtt kell tartanunk. Az adótörvények végcélja nem lehet

hogy nagyon gyakori náluk a sandaság, hogy degeneráltak s nagyon kevés akad közöttük, amelyekre nincs ráütve a bűn, vagy legalább is a vétség bélyege.

Az igazgató szép szeliden a fejét csóválta. Jól láttam, hogy rajta nem fognak a kriminalista orvosok elméletei s nem tágit attól a meggyőződésétől, hogy századunkban a bűnös, számos esetben, alig-alig különbözik az ártatlanoktól.

Bevezetett bennünket a műhelyekbe, hol sorra néztük a sütő, mosó, vasaló asszonyokat, amint a dolgukat végezték.

A munka és a tisztaság, azt lehetett volna mondani, hogy egy kis örömet lopott be ide.

Az igazgató valamennyi asszonnyal egyformán jól bánt. Még a legostobábbak is a leggonoszabbak se hozták ki türelmükből és a jóindulatból. Ugy vélte, hogy ugyancsak sok mindent el kell nézni azoknál, akikkel az ember együtt él s hogy nem kell tulsokat követelni még a fogháznak lakóitól sem; s általános szokással ellentétbe helyezkedve, nem várta a tolvaj és kerítő asszonyoktól, hogy tökéletesek legyenek, mivelhogy büntetve vannak.

Egyáltalában nem hitt a büntetések erkölcsi hatékonyságában s nem esett kétségbe, hogy a börtönt nem lehet az erény iskolájává alakítani. Mivel nem hitte azt, hogy az embereket meg lehet javítani, ha szenvedéseket mérünk ki rájuk, amennyire csak lehetett megkímélte ezeket a szerencsétleneket a testi fájdalmaktól.

adómérséklés. A folyton növekedő állami szükségletek ezt meg nem engedik. A polgárok azonban jogosan követelhetik, hogy az állam ne álljon elő oly követelésekkel, melyek a polgárok teljesítőképességét túllépik.

Mindhárom pénzügyminiszter, ki az adótörvényeket eddig képviselte, abban egyezett, hogy a kereseti adókules leszállítása által a becsületes bevallást akarja elérni, hogy valaha vége vetessék az eddigi, a 10 százalékos adókules folytán fennálló hazugrendszernek.

Eléretnek-e ezen cél az új adótörvények által? Nem igen hiszem. Különösen a középosztályra nézve az új adótörvények oly adótételeket tartalmaznak, melyek az eltérhető mértéket meghaladják és a becsületes bevallást, valamint a törvények szigorú végrehajtását megnehezítik.

A pénzügyminiszter azt mondta, hogy az új adótörvények szerint a középosztály 3 százalékos kereseti és 3 százalékos jövedelem adót összesen tehát 6 százalékos adót fog fizetni, a mi a miniszter ur nézete szerint elviselhető adó. Ezt én is aláírnám. De a miniszter elfeledte, vagy legalább is nem említette, hogy a községi adók átlagában ép annyit tesznek ki, mint a kereseti adó, ennél fogva a végösszegben nem 6, hanem 9 százalékos adó jönne ki.

Ha a középosztálynál a keresetet átlagban 10.000 K-val számítjuk, egy kereskedőre 900 K összadó, sőt — ha a miniszter kény

Nem tudom, voltak-e vallásos érzelmek, de a bűnhődés eszméjének nem tulajdonított egy parányi jelentőséget sem.

— Mielőtt alkalmoznám a rendtartás szabályait — mondta nekem — keressem, hogy mi az a szellem, amit a betű kifejez. S én magam magyarázom meg a foglyoknak. Például a rendtartás előírja a föltétlen esendét. Ha ezeket az asszonyokat rákényszeríteném a föltétlen hallgatásra, egytől-egyire meghülyülnének vagy megtévelyodnának. Azt gondolom, azt kell gondolnom, hogy a rendtartás nem akarja, nem akarhatja ezt s ezt mondom nekik: A rendtartás azt parancsolja, hogy esendben legyenek. Mit jelent ez? Azt, hogy a felügyelőnek ne hallják a maguk hangját. Ha meghallják, hogy valamelyikük beszél, az büntetést kap; de ha nem hallják, nincs okuk az illetőt szemrehányással illetni. Én nem azért vagyok itt, hogy számukérjem a gondolataikat. Ha a beszédük nem üt nagyobb zajt, mint a gondolataik, úgy a beszédükért se fogom magukat soha megróni. Tadómasul vették s azóta buzgón igyekeznek úgy beszélni egymással, hogy jóformán alig ejtenek ki hangokat. Nem tévelyodnak meg s minket se érhet vád, hogy megszegtek a rendtartás szabályait.

Megkérdeztem tőle, vajjon fölebbvalói helyeslík-e a rendtartás illetén értelmezését.

Azt felelte, hogy a felügyelők gyakran tesznek nekik szemrehányást; ilyenkor odavezeti őket az utcára nyíló kapuhoz s ezt mondja nekik:

telen volna a pótkivetési jogával élni — 1000 K összedó jutna, ami tulságos és alig volna alkalmas arra, hogy a polgároktól becsületes bevallást és az adóerköles felébresztését lehetne elvárni.

Az én impresszióm szerint, mely kiváló szakemberek tapasztalata is, a kincstár eddig adóban a valódi keresetnek legfeljebb 2 százalékát érte el. Ha hozzászámítjuk az állami és községi pótlékokat, melyek átlag ép annyit tesznek ki a kereskedő eddigi valódi keresete után összesen 4 százalék adót fizetett.

Mint már említettem, el kell készülnünk arra, hogy az adóreform végecélja nem adó leszállítás, hanem nagyobb bevétel. És a mint én a polgárságnak hazafiságát ismerem, attól sem retten vissza, hogy nagyobb áldozatokat kell majd hoznia. Ha azonban mérlegeljük, hogy a kereskedő, ki 10.000 K-át keres, eddig 400 koronát adót fizetett, jövőben azonban — mindig becsületes bevallást feltéve — 900, esetleg 1000 koronát fizessen, ez oly tulság volna, melylyel becsületes bevallást elérni aligha lehet.

Nézetem szerint 6 százalékos adó (a községi terhekkel együtt) a maximuma volna annak a mi a középosztálytól követelhető volna. Eszerint a középosztálynak kereseti adója 2 százalékban volna megállapítandó. Hozzászámítva a községi adót 6 százalék összedóhoz jutnánk. Ily alapon követelhetne és várhatna a kincstár becsületes bevallást. Magasabb adónak az lenne a következménye, hogy sok adózó valódi keresetét be nem vallaná és hogy a kincstár azon célt, melyet az adókules leszállítása folytán elérni akart, el nem érhetné.

Magától értetődik, hogy az adókulesot a gyengébb adózókra megfelelően alacsonyabban kellene megállapítani és az adómentes létminimumot 800 K-ról 1000 koronára kellene felemelni. Ellenben a gazdaságilag erősebb osztálynál a progressziót már valamivel gyorsabb emelkedésben lehetne keresztülvinni. Ha a kereskedőre vagy gyárosra — kinek 30.000 K keresete van — 10 százalék vagyis 3000 K összedót vetnek ki, még mindig marad 27.000 K-ja, miből elég tisztességesen meg lehet élni. Ha azonban 10.000 K-nás keresetre 1000 K adót vetnek ki, az adózó ezen követelésnek csakis érez-

— Tessék megnézni ezt a rácsot, fából van. Ha férfiakat záránának be ide, egy hét múlva egyetlen-egy se maradna belőlük. Az asszonyoknak eszük ágába sines megszökni innen. De oktalanság volna vad dühre ingerelni őket. A fogházi életrend testi és erkölcsi egészségükre már magában véve úgy se kedvező. Nem vállalhatom további őrizetüket, ha szigorúan megkövetelik, hogy föltétlenül hallgatásra kényszerítsem őket.

A betegszobák és hálótermek, amelyeket rendre végignéztünk, fehérre voltak meszelve; a hajdani ragyogásukból nem maradt egyéb, csak a szürke kőből vagy fekete márványból rakott monumentális kandelok, koronázó párkányukon a magas domborművű, cíomás pompájú Erényekkel. Egy Justicia, melyet 1600 táján valamely elolajozott flamand művész faragott, meztelen kebellet s felhasított tunikája alól kibúvó combokkal, állt a kandalló közepén; kövér jobbkarjában rakoncátlan mérleget tartott, melynek csészéi, mint a cintányérok, összeverődtek.

Ez az istennő pallosa hegyét egy beteg leányka felé fordította, aki vaságyon feküdt, oly vékony matracon, mint egy négyrét hajtott asztalkendő. Az ember gyermeknek nézte.

— Nos, jobban van-e? — kérdezte Cabane doktor.

— Oh igen, uram, sokkal jobban.

— És mosolygott.

— Bravó, csak viselje jól magát; meglátja, hamarosan meggyógyul.

hető lemondások árán felelhetne meg. Közepes jövedelemmel 400 K több vagy kevesebb már nagyon is numerál.

Az adótörvények revíziójának tehát oda kellene irányulnia, hogy a kis középosztályt lehetőleg megkímélje, míg az 5 százalékos jövedelemadót, mely az adótörvények szerint csakis 120.000 K jövedelemre alkalmazandó, már 40—50.000 K jövedelemmel lehetne alkalmazni.

Nézetem szerint a városoknak — melyek lakossága az adótörvények által első sorban van érintve — mostan arra kellene megkérni a pénzügyminisztert, hogy ő — ha egyáltalában meg van benne a hajlandóság az adótörvények revíziójára — hívjon be a tényelegs viszonyokat ismerő praktikus szakférfiakat értekezletre és nézetüket, javaslataikat hallgassa meg.

Egy francia államférfiu azt mondta: nincsen jobb módszer egy rossz törvényt ad abszurdum vezetni, mint ha azt legszigorúbban végrehajtják. Ami pénzügyminiszterünk, úgy látszik szintén ily nézetben van mert azt mondta, várjuk be, hogy az új adótörvények a praxisban miképen fognak beválni. Csakhogy időközben sok igazságtalanság történhetik, melyeket jóvátenni nem lehet.

Nagyon bajos egy oly adótörvényt alkotni, mely a pénzügyminisztert is, meg az adózókat is kielégíti. Az osztrák törvényt nem igen lehet például venni, mert sajnos, a gazdaságilag gyengébb államunk kénytelen polgáraitól nagyobb áldozatokat követelni, mint a sokkal gazdagabb Ausztria.

De egy kis jóakarattal mindkét részről talán mégis lehetséges leendő egy oly adótörvényt létrehozni, melynél a pénzügyminiszter is jollakhatnék és a polgároknak is maradna egy kis káosztára való.

Wolf Zsigmond.

Minden a kibordás vagy a székfűtés körüli felmerülő gazdasági telefon, vagy levelezőlap után a kiadóhivatalba kérjük bejelenteni.

A leány rávetette az orvosra tágranyilt szeméit, melyek tele voltak örömmel és reménnyel.

— Bizony, bizony, nagyon beteg volt a kicsike — mondta Cabane doktor.

Tovább mentünk.

— Minő vétségért ítéltek el?

— Nem vétség volt, büntetés.

— Ah!

— Gyermekölés.

Egy hosszú folyosó végén beléptünk egy elég derűs kis szobába, mely tele volt szekrényekkel, s amelynek rácszatlan ablakai a szabad mezőségre nyílnak. Itt egy nagyon csinos fiatal asszony egy íróasztalon irogott. Mellette egy másik, igen szép természetű asszony állt, aki az övéről lelógó kötegből épen egy kulcsot esatolt ki. Könnyen elhittem volna, hogy az igazgató leányai állnak előttem.

— Rabok — magyarázta az igazgató, a ki észrevette tévedésemet. — Nem vette észre, hogy a rabok köntöse van rajtuk.

— Talán azért nem tűnt föl nekem, mert nem úgy viselik, mint a többiek.

— Ruháik szebben vannak készítve s a többiekénél kisebb főkötők alól kilátszik a hajuk. Mert hát — magyarázta az öreg igazgató — nagyon nehéz ám megakadályozni, hogy egy nő a haját mutassa, ha történetesen szép a haja. Ezek is alá vannak vetve közös életrendnek s rá vannak kényszerítve a munkára.

— Mit dolgoznak?

— Az egyik levéltáros, a másik könyv-

A magyar tengerhajózás reformja.

—o—

A folyton fejlődő műszaki tudományok, a hajózási technika új találmányai és a szociális élet követelményei tarthatatlanná tették a magyar tengeri közigazgatásnak jó részét avult szabályait, amelyek helyett nagy részt angol forrásmunkák és törvények alapján nálunk is újból rendezték azokat a fontosabb ügyeket, amelyek a tengeri hajózásban a személyek biztonságának a megóvására és a tengerészek szociális helyzetére vonatkoznak. Február hó 1-én lép életbe a kormányrendelet, amely ha nem forgatja is fel gyökérestől az eddigi rendet, mégis sok olyan intézkedést tartalmaz, amely a legutóbbi borzalmas tengeri katasztrófák tanulságai alapján a lehetőségig gátat akar vetni annak, hogy a tengerre menő ember élete az elemek játékszere legyen.

A hajóvizsgálatok.

Tudott dolog, hogy sok hajókatasztrófát el lehetett volna kerülni, ha az illető tengeri járművet bizonyos megállapított időközökben tüzetes vizsgálatnak vetették volna alá. Sok olyan hibát lehetett volna ilyen vizsgálatok alkalmával felfedezni, amelyek kijavítása még sok hajóutra képessé tette volna a hajót, amely a természetes rongálódás vagy egyéb hiányok következtében tönkrement. Ezeknek megelőzésére szolgál az új szabályoknak a hajóvizsgálatokról szóló része, amely megállapítja, hogy a tengerészeti hatóság az általános hajóvizsgálatot személyszállító gőzösöknél minden két évben, a teherszállító hajóknál minden négy évben megismételni köteles. Ezekhez hasonló, de sokkal felületesebb az ugynevezett *indulási szemle*, amelynek végrehajtása az indulási kikötő rév hivatalának a kötelessége. Hajóvizsgálatot magyar kikötőben csak magyar hajón tartanak, azonban az indulási szemlének alá kell vetni a magyar kikötőből kihaladó idegen gőzösöket is. A szemle azonban ebben az esetben nem egyoldalú, hanem részt vesz rajta az illető állam konzuli hivatala is.

táros.

Főlöszleges volt kérdezni: szerelmi drámák hősnői voltak. Az igazgató nem titkolta előttünk, hogy jobban szereti a bűnösöket, mint a vétkeseket.

— Ismerek olyanokat — mondta — a kik jóformán idegenek a büntől, melyet elkövettek, mely mintegy villámcsapás volt életükben. Ezek képesek nyíltságra, bátorságra és nemeslelkűségre. De már tolvaj rabnőimről nem mondhatom ezt. A vétségek, melyek közepesek és közönségesek maradnak, képezik életük szüvedékét. S az az alacsony lelkiület, mely bűneselekménybe hajtotta őket, minden pillanatban fölismerszik jelen viseletükben. A büntetés, amit a törvény kiszabott rájuk, viszonylagosan könnyű s mivel esekély bennük a fizikai és erkölcsi érzékenység, általában könnyen is viselik el.

— Persze, ezzel nem azt akarom mondani, — tette hozzá élnen — hogy ezek a szerencsétlenek valamennyien méltatlanok a szájalomra s nem érdemlik meg, hogy érdeklődjünk irántuk. Minél öregebb leszek, annál erősebb gyökeret ver bennem az a nézet, hogy csak szerencsétlenek vannak.

Behívott az irodájába s az egyik örneket megparancsolta, hogy vezesse be az 5003-as számú rabot.

— Egy olyan látványban részesítem önöket — mondta — amelyet nem készítettem elő s amely minden bizonnyal új gondolatokra fogja önöket serkenteni a bűnök s vétségek felől. Amit nálunk lesz itt lát-

1913. 1/24

A hajó személyzete.

A tengeri kereskedelmi hajókon teljesítendő szolgálat eddig is kodifikálva volt ugyan és jórészt az osztrákokkal közös elveken nyugodott tengerészetünk tisztjeinek képzése és képesítése is. Az új szabályok ezeket nagy részben meghagyják, de általánosan elfogadott internacionális elvek szerint állapítják meg a parancsnok és a hajó tisztek rangfokozatait és az egyes hajók nagysága és rendeltetése szerint szükséges hajótisztek számát és azok szolgálatát. Tudvalevő, hogy a hajós szolgálat különféle a szerint, amilyen vonalakon a hajó közlekedik. Vannak úgynevezett kisparthajózási, nagyparthajózási és hosszujáratu utak és ezek szerint igazodik a hajóparancsnokok képesítése is. Parti vitorlás hajókon, valamint 100 brutto regiszter tonnatartalmu terhőzökön elég a kisparthajózási kapitány parancsnoksága. Míg a többi kisparthajó utakon már nagyparthajózási kapitánynak kell a hajón parancsnokolni. Kivétel még egy kapitánynak, vagy hajó hadnagynak kell a fedélzeten lenni. A nagyparthajózási tehergőzösök tisztikara két személyből áll, míg az ugyanottani személyhajók parancsnoka csak hosszujáratu kapitány lehet — két segédtszettel. A hosszujáratu utakon a hajó tonnatartalma illetőleg az utasok száma szerint még két, illetve három hadnagyot kell alkalmazni, de első tiszt mindig csak kapitányi vizsgálattal bíró egyén lehet. A tisztek legfontosabb kötelessége az őrségi szolgálat, azért az ezt teljesítő tisztnek vagy parancsnoknak a hajó vezetés céljaira rendelt s erre berendezett helyet utközben a szabályszerű felváltás mentörténtéig, illetőleg az őrszolgálatnak rendes átadásáig semmi szín alatt sem szabad elhagyni.

A csónakszolgálat és biztonsági rendszabályok.

A mentőcsónakok legénységeül evezésben jártas matrózokat kell alkalmazni és a legénységnek minden hajón a biztonsági rendszabályok alkalmazásában jártasnak

ni és hallani, azt én százszor láttam és hallottam életemben.

Egy rabnó lépett be az irodába, egy őr kíséretében. Fialat, elég csinos parasztlány volt, együgyű, félszeg és szelid.

— Azért hívtam, — mondta az igazgató — hogy egy újságot közöljek önnel. A köztársaság elnöke, aki értesült példás viselkedéséről, elengedte önnek a még hátralevő büntetést. Szombaton visszanyeri szabadságát.

A félig nyitott szájjal, két kezét a hátsó kereszthez téve, hallgatta. Az eszmék csak lassan hatoltak be agyába.

— Szombatra szabad lesz s elhagyhatja ezt a házat — ismételte az igazgató. Ezuttal megértette. Két kezét a kétségbeesés mozdulatával emelte a feje fölé, ajkai remegtek.

— Hát igazán, mondja kérem, igazán el kell innen mennem? De hát mi lesz akkor énbőlöm? Itt volt lakásom, kosztom, ruhám, mindenem. Kedves, jó uram, nem beszélhetne azzal a nagy urasággal, hogy jobb nekem itt maradni, ahol vagyok.

Az igazgató szelid határozottsággal megmagyarázta neki, hogy a kegyet, amelyben részesült, nem utasíthatja vissza, majd azt is közölte vele, hogy mikor kiszabadul, kap egy bizonyos összeget, tíz vagy tizenkét frankot.

A leány sirva ment ki. Megkérdeztem az igazgatótól, hogy ez miért került ide.

Lapozgatott egy vastag névtárban. — 503. Szolgált volt egy földmives családnál... Ellopott egy szoknyát a gazdától... Házi lopás... Hísz tudja, a törvény szigorúan bünteti a házi lopást.

Anatole France.

kell lenni. Ezeknek teendőit a személyzet helyiségeiben kifüggesztendő „Vészjegyzék” állapítja meg. Az utasoknak és a hajószemélyzetnek a mentőcsónakokba való beosztása állandóan az ágyak számai szerint történjék és pedig akként hogy minden csónakba megfelelő számú tengerész és kiszolgáló személy (stewart) jelölendő ki. A vészjegyzéket a hajó első utja alkalmával a tengerészeti hatóság hagyja jóvá. A hajókon havonként legalább egyszer riadó- és csónakgyakorlatot kel tartani.

A gépszolgálat.

A hajó tonnatartalma, illetve aszerint, hogy a hajó utja tizenkét óránál tovább tart-e vagy sem, két, illetve három géptisztet kell a gőzösen alkalmazni.

Az orvosi szolgálat.

Ha, a tengeri gőzös a kisparthajózási határain túlterjedő utakon 50-nél több utast szállít, vagy ha rajta a hajószemélyzettel együtt száznál több személy van, a magyar szent korona országában orvosi gyakorlatra jogosított magyar honosságu orvost kell rajta alkalmazni. Ezernél több utast szállító hajókon azonkívül még egy második orvos is alkalmazandó. Az orvos a hajólegénységet és a harmadosztályú vagy fedélközi utasokat ingyen gyógykezel, azonban az I. és II. osztályú utasok a kezelésért fizetni tartoznak. Az orvos segítségére kellő számú képzett betegápolót és ápolónőt is kell a hajón alkalmazni.

A hajók terhelésére vonatkozó előírások.

Minden hajózási vállalat köteles az angol tengerészeti igazgatás által megállapított merülési vonalakat és a hajó terhelésére vonatkozó jeleket a hajóra felrajzoltatni. A hajóknak ezek szerint kiállított szabadmerülési (freeboard) bizonyítvánnyal kell birni.

Az új hajók építése.

Minden ujonnan épített magyar hajót, amely az óceánon túl személyeket is szállít, 2 vagy több csavarral kell ellátni, azonkívül vízhatlan válaszfalakkal kell építeni. Az új szabály megállapítja a vízhatlan ajtók kezelésének és kipróbálásának módját, a fedélzeti és oldalablakok szerkezetét és helyét, valamint nagyságát, továbbá a lejárók, korlátok, nyílások és védelmi berendezések szerkezetét. A kormányzó és parancsközli berendezések a hajó nagysága szerint szócsövesek, vagy telefonnal, illetve táviróval működik.

Hajógépek és motorok.

A hajógépek rendszeréről, a segédgépekről, széntartályokról, a folyékony tüzelőanyagokról- valamint a hőmotorokról, ezek biztonsági intézkedéseiről, az élelmi szerek konzerválására szolgáló hűtőgépekről, a világitási és erőátviteli célokra szükséges vilamos berendezésekről és vezetékekről, a szivattyukról és tüztöltőberendezésekről külön-külön hosszabb fejezetek intézkednek.

(Folytatjuk.)

„Margherita” mozgó

Via Alessandro Manzoni 3

Hetenként háromszor
új, fényes műsor!

Ujdonságok.**Tájékoztató.**

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidj ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarde-on.)

— Klotild főhercegnő diszkertje Villa Giuseppe (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a enséges család távollétében hétköznapokon reggeltől 1-ig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidj nincs.

A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyével tekinthető meg.

— A rizsnáptólgyár, a papírgyár, a kőolajinomatgyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Inustria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

A GYUFAADÓT

most már egészen bizonyosan behozzák, mert az osztrák akarja és ilyen dolgokba nagyon pontosan kullogunk utána.

Ha ok kell, lesz itt annyi, hogy e téren tisztelesen lefőzzük az osztrák indokoló iskolát. Az előadó direkt páholyban fog ülni.

Tékozlás volt eddig is, hogy itt minden kanász gyufát hordhatott a lablaja zsebében, rossz gyermekek pajkos játékából szalmakazlat gyujtogathattak, ezentul majd csak a milliomos Zuckerek fognak gyujtogatni.

Lejár annak a kora is, hogy lerongyolt, pénztelen emberek felelősség nélkül bujtogathatták a népet. Az értelmiség kezébe megy át a vezetés, mert a drága gyujtó mellett gyujtó hatású beszédet csak gazdag emberek tarthatnak.

A büntető-jogi szempontokon kívül fontos erkölcsi szempont, hogy a szerelmes szakácsnék halálozási számaránya is meg fog csapanni, mert a gyufaoldat drágább lesz a maróluagnál.

Sok kis krajeár sokra megy, a gyufából is bejön az a pár millió, ami a lángragyult szenvedély lelohasztására kell.

— A kormányzó megérkezett. Wickenburg István gróf v. b. t. t. kormányzó ma reggel Budapestről vissza érkezett Fiuméba.

— Hangverseny az abbaziai Casinóban. Az Abbaziában időző Jenő főherceg felkérte báró Vay Arnoldné, szül. Mikes Sarolta grófnőt egy a Casino des Etrangersben tartandó hangversenyre. A grófnő, aki tehetséges zongoraművész s nyilvánosan is hangversenyezett, szívesen fogadta a meghívást s a kaszinó diszes közönsége előtt nagy sikerrel játszott.

— A Növédő Egyesület közgyűlése. A fiumei növédő-egyesület február 6-án délután 3 órakor a kormányzóság tanácstermében évi rendes közgyűlést tart. Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. A közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítő 3 tagu bizottság megválasztása. 3. Az ügyvezető titkárnak évi jelentése. 4. A pénztárosnak évi jelentése. 5. Az igazgatóság részére a fementvény megadása. 6. Az új igazgatóságnak és a számvizsgálóknak megválasztása. 7. Esetleges indítványok.

— Esküdtzéki tárgyalás. A múlt év október 15-én Hrabez Arthur 24 éves napszamos a Dante-téren revolveréből négy-szer rálőtt feljebbvalójára, Kohacsek Károly őrnekre, akit azonban egyik golyó sem talált. Az ügyészség előre megfontolt szán-

dékkal elkövetett emberölési kísérlet büntetésével vádolja Hrabecz Arthurt. A törvényszék február 8-ára tüzte ki az emberölési kísérlet ügyében az esküdtszéki tárgyalást.

— **Uj tengeri fürdő Abbaziában.** — Modern, nagyszabású tengeri fürdővel fog az idén szaporodni Abbázia. A déli-strand elején, a Palace-hotellel szemben fog az új tengeri fürdő épülni, amelyet *Neuhausler és Pelda* abbaziai építészek csinálhák. Az új tengeri fürdőt még a tavasszal elkészítik, hogy a nyárra már teljesen készen legyen.

— **Személyi hír.** Czako Emil és Tibor Róbert, a Magyar Érték- és Iparbank ügyvezető igazgatói ma reggel Fiuméba érkeztek.

— **Vizreboesítás.** A Danubius fiumei hajógyárában február 8-án bocsátják vízre — minden nagyobb ünnepség mellőzésével — a Novara gyorscirkálót, amely a Helgoland testvérhajója. A keresztanyai tisztet gróf Montecuccoli Rezsőnek, a haditengerészet főparancsnokának neje fogja betölteni.

— **Az általános sztrájk előkészítése.** — Az általános sztrájk előkészítő intézkedéseinek megtételére alakult tíz tagú munkásbizottság tegnap ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az összes gyárakban és műhelyekben megindítják az agitációt az általános sztrájk sikere érdekében. Manifesztumokon is felhívják a munkásságot a sztrájkhoz való csatlakozásra. Legközelebb népgyűlést fognak összehívni.

— **Az abbaziai kursalon újabb pályázatának eredménye.** A múlt évben már volt pályázat kitűzve az Abbaziában épülő kursalonra, amelynek eredménye után azonban a kursalont építő vezetőség úgy határozott, hogy újabb pályázati hirdetményt fog közzétenni, még pedig a kursalonra és az avval egybekötött színház építési költségeire együttesen. Ennek a pályázatnak a határnapja tegnap járt le és az illetékes körök tegnap bontották fel a beérkezett pályázatokat. Ennek eredménye a következő: Wein-Westerman 1,723.000 kor., Unió bécsi építő vállalat 1,626.000 kor., Krajinische Baugesellschaft 1,588.000 kor., Benedek és Baranyai Zágrárból 1,485.000 kor. és végül *Neuhausler és Pelda* 1,480.000 korona. A legelőnyösebb ajánlatot tehát a *Neuhausler és Pelda* abbaziai építészek tették és így valószínű, hogy a pályázatot ők fogják megkapni. Érdekesebb, hogy az első pályázatnál is, 11 pályázó közül *Neuhausler és Pelda* ajánlata volt a legkedvezőbb. Az építés odaitétele már a közeli napokban meg fog történni, ami után az építkezést azonnal meg fogják kezdeni. Örömmel jegyezzük meg, hogy a pályázat elnyerője *Neuhausler Sándor*, magyar ember, aki már igen sok nagyobbababású villát és középületet épített Abbaziában.

— **Katonaszabadító uriasszony.** A rendőrségnek már hónapok óta tudomása volt arról, hogy Fiumében nagyarányú katonaszabadítás folyik. Azonban a legügyesebb detektívek fáradozása is hiábavaló volt, mert nem sikerült kinyomozni, hogy kik a katonaszabadítók. Néhány nappal ezelőtt a rendőrség gyanuja a via Gaetano Bedini egyik házában lakó Katnich Nicolina magánzónó felé fordult. Tegnap reggel azután váratlanul házkutatást tartottak a magánzónó lakásán, ami meglepő eredménnyel járt. Megállapították, hogy Katnich Nicolina különböző okmányok hamisítása által egy sereg fiumei és környékbeli fiatal embert mentett meg a katonaságtól. A lakásban megtalálták mindazon eszközöket, amelyek az okmányok hamisítására szolgáltak, valamint számtalan nyugta és köszönőlevél bizonyította, hogy Katnich Nicolina eredményesen foglalkozott a katonaszabadítással. Keömley vizsgálóbíró azonnal elrendelte a katonaszabadító letartóztatását.

Megállapítást nyert, hogy több más személy segítségére volt az asszonynak. Ezeket keresi most a rendőrség. Katnich Nicolina két évvel ezelőtt telepedett le Fiumében s akkor nagyon szegényen élt. Feltűnő volt tehát, hogy rövid idő alatt jómodba került, úgy hogy megvásárolhatta a meggyilkolt özvegy Mikulicsicsné házáat a via Bedini s ott rendezte be az okmányhamisító gyárat. Vagyona 100.000 korona s valószínű, hogy ezt az összeget a katonaszabadítással szerezte.

— **Rendőrségi statisztika.** A fiumei rendőrség tegnap tette közzé az 1912-ik év második feléről szóló statisztikai kimutatását, amelyben a kivándorlási palotában meg szállt kivándorlók is bennfoglaltatnak. 1912 második felében öt gyilkosság, súlyos testi sértés és rablás, tizenöt 200 koronán felüli lopás, három csalás és sikkasztás, 1 kerítés, tizenegy hatóság elleni erőszak történt. A kivándorlás körül történt visszaélések száma hat volt. Csavargásért 520, koldulásért 117, a kitiltás ellenére való visszatérésért 256, botránykozásért 573, csendháborításért 238, hatósági közegek ellen elkövetett sértésekért 47, hamis utlevéllel való kivándorlásért 99, más kihágásokért 1228 egyént büntetett meg a rendőrség.

Összesen 3306 feljelentés és letartóztatás történt a hat hónap alatt. A kivándorlás a következő: Kivándorolt 1912 második felében 1696 tizenhat éven aluli, 6185 tizenhat éven felüli férfi, 2283 huszonégy éven aluli és 3096 huszonégy éven felüli nő. Betegség miatt visszautasítottak 96 férfit, 200 nőt, szabálytalan utlevél miatt 45 férfit, 4 nőt. Kivándorolt összesen 13,605, visszautasított 345, visszavándorolt 2737 személy.

— **A kikötőből.** Jan. 23. É r k e z e t t : Gallipoli olasz gőzös Velencéből, 800 zsák maggal; Carmen osztrák gőzös Triesztből, üresen.

I n d u l t : Fausto Cosulich osztrák gőzös Triesztbe, üresen; Venetia angol gőzös Liverpoolba, 1800 tonna cukorral, 70 tonna liszttel, 50 tonna babbal, 150 tonna fakivonattal; Maria Carmela olasz gőzös Cataniába 650 tonna fával; Avon angol gőzös Liverpoolba, 2250 tonna cukorral, 60 tonna magnessel és 250 hordó fakivonattal; Bucovina osztrák gőzös Konstantinápolyból, 1300 tonna cukorral, 70 tonna rizsszel, 10 tonna papírral és 78 láda üvegáruval; Andrassy magyar gőzös Marseillebe, 350 tonna fával, 60 tonna cukorral, 50 tonna babbal és 40 tonna paraffinnal; Rákóczi magyar gőzös Triesztbe, üresen.

— **Tűz egy raktárban.** Targani Hermann bazárosnak a Türr István utcán levő raktárában ma reggel tűz keletkezett, amely a szalmába csomagolt áruk nagyrésztét tönkretette. A tűzoltók mintegy két órai fáradozás után eloltották a tüzet. A kár 20.000 K, de biztosítás útján megtérül. A tüzet a raktárban dolgozó Boise György munkás vette észre s valószínűleg ő is okozta egy vigyázatlanul eldobott égő gyufaszállal.

— **Az elhagyott leány merénylete.** Parenzóból jelentik, hogy Lanza Antonia 19 éves leány hasbaszurta, aztán vitriollal leöntötte Zanini Péter 24 éves fiatal embert, aki elcsábította s elhagyta. Zanini halálán van.

— **Uj osztrák gőzös.** A muggiai Muggesana hajóvállalat megvásárolta a rotterdami Schujit-hajógyárban 1910-ben épített „Johanna Apollonia“ nevű gőzöst, amelyet a Trieszt—Muggia közötti személyforgalomban fog járni. A hajó 43 méter hosszú, 6 és fél méter széles, tizenkét tengeri mérföldnyi sebességgel halad és 750 személy befogadására képes.

— **Az erkölcs betege.** A susáki csendőrség tegnap letartóztatta Marcicovich Mátyás 28 éves foglalkozás nélküli egyént, aki egy epileptikus susáki fiút a lakására csalt és ott meggyalázta. Marcicovich beismerte bűnét.

— **Két fillér lesz a gyufaadó.** A magyar kormány még nem nyilatkozott a gyufaadó-ra vonatkozó terveiről, de Zaleski lovag, osztrák pénzügyminiszter a többségi pártok értekezletén és a költségvetési bizottságban már ismertette az osztrák gyufaadóról szóló törvényjavaslatot. Ausztriában ennek az adónemnek meghonosítása tehát már elhatározott dolog és így nálunk sem késhetik már sokáig. Az osztrák javaslat úgy tervezi hogy minden doboz gyufa után két fillér adót fognak beszédni és ez az adó egyformán érvényes lesz a svéd és a kénes gyufára. A különbség csupán az lesz, hogy a svéd gyufából egy-egy doboz 60, a kénesből pedig 80 szálat fog tartalmazni. Az adót akkor kell lefizetni, ha a gyufa a gyárat elhagyja és a lerovás megtörténtét a dobozokra ragasztandó bélyeg fogja igazolni. A kezelést azzal vélik egyszerűsíteni, hogy az államkincstár az adót nem az egyes gyárakkal fogja elszámolni és nem azoktól fogja beszédni, hanem az osztrák trösztök eladási irodájától. Természetesen az adó meghonosításával elesik a gyufamonopólium terve, amely közel két évig kísértett úgy nálunk, mint Ausztriában.

— **Portugál tengerészek sztrájkja.** — Lisszaboni távirat szerint egy alkalmazott elbocsátása miatt a hajóforgalom a portugál Nyugat-Afrika felé tíz napja szünetel. Az összes kategóriákba tartozó munkások sztrájkolnak, akik a gőzhajókon alkalmazva vannak, azonkívül a ki- és berakással foglalkozó munkások. A tengerésztisztek nem csatlakoztak a sztrájkhoz.

— **A francia hadi flotta.** A Bretagne és Provence cirkálók, amelyek építését 1912-ben kezdték meg Brestben és Lorientben, már április havára teljesen elkészülnek. Az egyikén kilenc, a másikon 11 hónapig dolgoztak. A Jean-Bart és a Courbet munkálatai is teljes erővel haladnak.

— **A susáki rendőrök revolvere.** Néhány hónappal ezelőtt — mint emlékeztetés — a susáki Haramia-féle ház kapujában két betörő rálőtt Merdjenovits és Zsalec rendőrökre, akiket súlyosan megsebesítettek. A rendőrök nem tudtak védekezni a lövöldöző betörőkkel szemben, minthogy nem voltak revolvereik. A susáki előljároság a napokban összes rendőreit ellátta Browning-revolverekkel, amelyeket a rendőrök tegnap óta viselnek.

— **Skarlát-járvány a kaszárnyában.** — Zágrárból jelentik: A zágrábi honvédkaszárnyában kiütött a skarlátjárvány és ez a veszedelmes betegség, amely rendszeren csak a gyermekek közt szokott pusztítani, számos katonát megfertőzött. A zágrábi városi főorvos a honvédkerületi parancsnoksággal és a zágrábi helyőrséggel most azon fáradozik, hogy a veszedelmes kór széthurcolása megakadályoztassék.

x **Berlin-szálloda Budapest.** A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 140 díszesen berendezett szobákkal álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Otto az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopel volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkei szakszerű vezetésére.

Egy szép üres szoba

külön bejárattal tengeri kilátással azonnal kiadó.

Szentgyörgyi villa II. em. Via Valscurigna.

Távirat — Telefon.

A képviselőház.

BUDAPEST, jan. 23. A parlamentet ma is a szokásos rendőri és csendőri kordon vet te körül. Az ülés megnyitása után Tisza István elnök bejelentette, hogy gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter erre rövid beszéd kíséretében betérjesszette a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Ezután

báró Lévay Lajos előadó ismertette a nyeremény kölesön törvényjavaslatát, amelyet Hegedüs Kálmán rövid hozzászólása után egyhangulag elfogadtak.

Elfogadták még a tokaji bortermelés pártolásáról, a Béga-csatorna ármentesítő társulatáról és több vicinálisról betérjesszett javaslatokat is.

Teleszky lemondása.

BÉCS, jan. 23. A Neue Freie Presse mai száma azt írja, hogy Teleszky János pénzügyminiszter lemondása befejezett dolog. A lemondás oka az, hogy Teleszky mindenképpen rögtön életbe akarja léptetni az új adótörvényeket. Khuen-Héderváry Károly pedig erős akcióit indított a törvény életbeléptetésének elhalasztására és ebben az irányban tárgyalásokat folytat a főváros vezető embereivel. E miatt Khuen-Héderváry és Teleszky között éles ellentét keletkezett, a munkapárt pedig Khuen mellé állt. Ugyancsak a Neue Freie Presse Serényi és Josipovich miniszterek közeli lemondását is közli, ezek azonban semmi alappal sem bírnak.

BUDAPEST, jan. 23. Teleszky János lemondásával kapcsolatban Hegedüs Lóránt a pénzügyi tárca előadója ezeket mondotta ma a képviselőház folyosóján:

— Az egészet üres kombinációknak tartom. Nagor kívánatos volna, ha Teleszky a mostani nehéz helyzetben megmaradna és talentumával elősegítené a kibontakozást.

A vezérlőbizottság ülése.

BUDAPEST, jan. 23. A szövetség ellenzék vezérlő bizottsága ma délelőtt ülést tartott. Megválasztották a választójogi reform bizottságát, melybe egyaránt delegáltak egy a Kossuth, mint a Justh, a néppárt a pártonkívüliek és a kisgazdapárt is képviselőket. A pártvezérek közül Kossuth, Apponyi, Déry, Justh, Batthyány, Holló, Károlyi Mihály és Zichy Aladár vannak a bizottságban.

Várady öröke.

BUDAPEST, jan. 23. A bihari kerületben teljes erővel megindultak a választási küzdelmek. A munkapárt tegnap este Miskolczi Ferenc főispán elnökletével ülést tartott, de egyelőre nem állított jelöltet, mert előbb megkérdi Lukácsot és Tiszát, hogy nem-e kíván a központ valakit jelölni. Az ellenzék Szentkirályi Zoltán és Halász Lajos volt képviselők köré csoportosul és közülök akar jelöltet állítani.

A választójog elhalasztása.

BUDAPEST, jan. 23. A munkapárt egy tekintélyes része azon fáradozik, hogy a választójogi javaslat tárgyalását legalább egy évre elhalasszák. A mozgalom élen id. Erdélyi Sándor volt igazságügyminiszter áll. A munkapárt többsége azonban azt akarja, hogy a javaslatot legkésőbbben márciusban tárgyalás alá vegyék.

Szabadságolják a tartalékosokat.

BÉCS, jan. 23. Beavatott helyről jövő információ szerint a háborús veszedelem miatt behívott tartalékosokat legközelebb szabadságolják. A szabadságolást csoportokban eszközlik és a behívottak 5 százalékát már e héten haza eresztik.

BÉCS, jan. 23. A tartalékosok elbocsájtásáról szóló hirt a hadvezetőség a déli órákban megcáfolja. A tény az, hogy a határon szolgálókat teljesítő katonákat kicserélik, hogy minden behívott tartalékos szolgálata egyforma legyen. Létszámapasztásról azonban — egyelőre — szó sincs.

Katonai tanácskozás.

BÉCS, jan. 23. Ő felsége elnökletével ma délelőtt katonai tanácskozás volt a Burgban. A tanácskozáson részt vett Ferenc Ferdinánd trónörökös is.

Berzeviczy lemond.

BUDAPEST, jan. 23. A képviselőház mai ülésén az a hír terjedt el, hogy Berzeviczy Albert lemond mandátumáról. A hirt megerősíteni látszott az a körülmény, hogy Berzeviczy Tiszával és Lukácsossal igen sokáig tárgyalt az elnöki szobában.

Tanítók fizetésrendezése.

BUDAPEST, jan. 23. A képviselőház mai ülésén Zichy János gróf közoktatásügyi miniszter betérjesszette a tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslatot. A javaslat két részre oszlik és pedig: 1. az állami tanítók, 2. a községi és felekezeti tanítókról szóló fejezetre. Mindkettő egyforma alapra van helyezve és fokozatos előmenetelt biztosít, az állami tisztviselőkkel teljesen egyformán. Kezdi fizetés 1200 korona, maximális fizetés 3200 korona és lakbér.

A Pallós-ügy.

BUDAPEST, jan. 23. Pallós Ignác ma délelőtt azt vallotta dr. Takács Aurél vizsgálóbíró előtt, hogy a részvényeket Barta és Somló, szintén letartóztatott igazgatók követték el. Arra a kérdésre, hogy mennyi a vagyona, Pallós azt válaszolta, hogy több millióra rugó vagyonnak az ura, mert másfél millió koronányi tabi téglagyári részvény van a birtokában, azonkívül pedig még két millió koronányi egyéb részvénye van. Azt mondta, hogy azért kért maga ellen csődöt, mert módot akart adni a nyomozó hatóságnak, hogy könyveibe betekintést nyerve teljesen meggyőződjék vagyoni állapotáról. A Pallós csőd tömeggondnoka dr. Balogh Arnold ma megjelent Pallósné lakásán, ahol az asszony fogadta és jegyzőkönyvbe mondta, hogy a lakás nem az övé, mert az édes anyja már régóta megvette tőle árverésen.

Millió ajándék.

MANNHEIM, jan. 23. Reisz Károly dr. és Anna nevére nővére két és fél millió márkot ajándékoztak Mannheim városának, hogy ebből egy népházat építsenek.

A nagyherceg és a táncosnő.

PÉTERVÁR, jan. 23. Alexandrovics Andrej nagyherceg, aki Alexandrovics Vladimir nagyhercegnek a fia, beleszeretett a cári operaház egy táncosnőjébe, Kepinszkaja Mária, akivel elutazott Párisba ahol már valószínűleg házasságot is kötött szerelmével. A nagyherceget emiatt ki fogják tagadni a cári családból.

Ausztria-Magyarország és Szerbia.

BELGRÁD, jan. 23. Jovanovics bécsi szerb követ tegnap kimerítő jelentést tett Pasic miniszterelnöknek bécsi benyomásairól. Azt a körülményt, hogy tegnap három óra hosszat tartó minisztertanács volt, azal hozzák összefüggésbe, hogy Jovanovicsot megbízták, lépjen közvetlen tárgyalásokba Ausztria-Magyarország, hogy a Szerbia és monarchiánk közt fenforgó vitás kérdéseket békésen intézzék el.

Törökország új fővárosa.

KONSTANTINAPOLY, jan. 23. A vezető politikusok és különösen a katonai párt körében mozgalom indult meg azért, hogy Törökország székhelyét Konstantinápoly helyett valamely kisázsiai városba helyezték át.

Nazim pasa tiltakozik.

KONSTANTINAPOLY, jan. 23. Nazim pasa hadügyminiszter írásban tiltakozott a szultánnál a nagy nemzetgyűlés összehívása ellen. Rámutatott arra a veszedelemre, amelyet ennek a felelősség nélkül való testületnek döntése előidézhethet a hadsereg körében és figyelmeztette a szultánt, hogy a hadsereg a háború folytatását kívánja. Erzi ezt Kiamil pasa is, és ezért minden intézkedést megtett a fővárosban, nehogy meglepetések érjék.

A porta válasza.

KONSTANTINAPOLY, jan. 23. Az Irnam írja, hogy a porta addig is, amíg választ megadja, kérdést intéz a hatalmakhoz, vajjon abban az esetben, ha tanácsadásait elfogadja, a szövetségesek új igényekkel állhatnak-e elő. A porta tudni akarja, milyen természetű a hatalmak által kilátásba helyezett pénzügyi támogatás.

A nagykövetek a portán.

KONSTANTINAPOLY, jan. 23. A portán tegnap a nagykövetek fogadtatása alkalmával a német nagykövet nem jelent meg. A társalgás hangja fölötté barátságos volt, a nagykövetek egymásután a legjobbakaróbb módon ajánlották Noradunghian pasának, hogy a porta fogadja meg a nagyhatalmak tanácsát. Ekkor Giers orosz nagykövet a külügyminiszter és a többi diplomata ámulatára a legerélyesebb hangon figyelmeztette Noradunghiant, hogy a török birodalom létérdekei forognak kockán, ha nem teljesíti a nagyhatalmak követeléseit.

Béke a Balkánon.

KONSTANTINAPOLY, jan. 23. A nagy államtanács elfogadta a hatalmak kollektív jegyzékét, és a béke megkötése mellett foglalt állást.

BERLIN, jan. 23. A porta elfogadta az eléje terjesztett békefeltételeket és ezzel a balkáni háború megszűntnek tekinthető.

A porta a válaszjegyzékben nyomatékkal hangsúlyozni kívánja, hogy a nagyhatalmak iránti tiszteletből aláveti magát a feltételeknek, de most már sürgősen követeli a békeszerződés aláírását és ezzel az ellenségeskedés megszüntetését.

A nagyhatalmak tanácsára a porta Drinápolyról lemond, azonban semmiféle hadikárpótlást nem fizet.

KONSTANTINAPOLY, jan. 23. A minisztertanács hajnali 3 óráig tartott. Ekkor félbeszakították és ma délelőtt folytatják. A minisztertanács a kollektívjegyzékre adandó választ szövegezi, amit még ma délután átadnak a nagyhatalmak követeinek.

Manifesztum.

KONSTANTINAPOLY, jan. 23. A szultán manifesztumot fog a török nemzethez intézni, melyben a megkötött béke szükségességét fogja indokolni. A manifesztumot a mai minisztertanács fogalmazza meg.

A bolgár követ a békéről.

BÉCS, jan. 23. Arra a hirre, hogy a török államtanács a békem ellett döntött, a bécsi bolgár követ így nyilatkozott:

— Ha a porta lemondott Drinápolyról, akkor többé mi sem áll a béke útjában és hamarosan virágozni fog az a terület, amelyen ma vér és pusztulás van.

LEDERER PENZIO ABBAZIA

Habsburg villa és Park szálló.

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

A balkán háború.

Vihar Epiruszban.

ATHEN, jan. 23. Az Epiruszban a múlt éjjel óta dühöngő vihar miatt a görög csapatok előnyomulása csak lassu tempóban mehet végbe.

Borzalmak Szalonikiben.

BERLIN, jan. 23. A Vossische Zeitung mai száma szalonikii levelet közöl, amelyet egy ottani nagykereskedő irt egy berlini cégnek.

Elképzelhetetlen és leírni borzalom, hogy mennyi ártatlan vér ömlött Szalonikiben — így végződik a levél. — Az anyagi kár fölbecsülhetetlen. A hódítók úgy viselkednek, mint rabló hordák, nem mint katonák. A mi Szalonikiben történik, az a civilizáció megcáfolása. A mohamedánokat öldösik bolgárok és görög katonák, de előbb vált ságdíjat követelnek életükért. Mikor aztán minden pénzüket odaadták, halomra gyilkolják őket. A dohánykereskedőktől egy milliót is többet harácsoltak a hódítók. A mohamedán asszonyok megkínzása minden képzeletet felülmúl.

Tönkretett szerbek.

CATTARO, jan. 23. A malisszorok üldözésére 600 katonát küldtek ki. A malisszorok a hegyek közé vonultak vissza, a szerbek követték őket. A sziklák között elbujt malisszorok iszonyu pusztítást vittek végbe a szerbek között. A 600 emberből alig 20 menekült meg, a többi ott lelte halálát.

Kopott vagy kifakult angol **bőrbutort** bármely színre újra **átfestek**. Szintartósságért kezeskedem. **EISLER S.** kárpitos
Via Aless. Volta 4. Telef. 959.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló
a Deák-korzón és dependance-a a
„Bonavia” szálló
Via Edm. De Amicis 4.
Mindkét szállóban kitünő konyha és
árnyas kertek. Fajborok és valódi
Pilzeni ősforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Magyar borok!

Ajánlok kitünő visontai és mátrahegyaljai **fehér rizling** és **vörös borokat**, szavatolt természetes tiszta minőségben, literjét 80 fillérért, avagy házhoz szállítva, fogyasztási adóval együtt 1 koronáért,

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápary 16.
Le:kisebb vétel 30 liter. Mintát ingyen.

TÖZSDE.

	Jan. 22 zárlat	Mai ár. 11 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	813.50	824.—
Oszt. hitelrészvény	624.25	627.—
4%-os koronajáradék	84.75	84.95
Oszt. magy. államvasut	708.50	709.50
Jelzálogbank	427.50	440.—
Leszámitolóbank	519.—	524.—
Hazai Bank	290.—	292.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	566.50	581.50
Rimamurányi	718.—	721.—
Salgótarjáni	760.—	762.—
Közuti Vasut	689.—	696.—
Városi Villamos	370.60	381.—
Adria	535.—	538.—
Déli Vasut	104.50	—
Magyar Cukoripar	2815.—	—
Rizsgyár	3700.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	11.86	11.84
Buza októberre	12.19	12.30
Rozs 1913 áprilisra	10.23	10.22
Rozs októberre	9.76	9.75
Tengeri májusra	7.76	7.73
Tengeri júliusra	7.97	7.94
Zab áprilisra	10.77	7.72
Zab októberre	9.03	8.97
Bécsi Értéktőzsde.		
Oszt. hitelrészvény	623.50	626.—
Magyar hitelrészvény	812.—	824.—
Oszt. magy. államvasut	707.50	711.—
Déli Vasut	104.—	108.50
Alpesi	1043.50	1047.—
Skoda	803.—	808.—
Oszt. koronajár.	85.20	—
Fiumei és trieszti értékek:		
Fiumei 4%-os kölcsönköt.	92.—	—
Banca Fiumana	650.—	—
Fiumei Kereskedelmi Bank	290.—	—
Fiumei Népbank	110.—	—
Litorale Bank és Takarékpénztár	240.—	—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—	—
„Indeficienter” tengerhajóz.	100.—	—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1450.—	—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1155.—	—
Orient tengerhajózási társ.	1450.—	—
Alt. Fergalmi r. t.	2250.—	—
Magyar Olajgyár	202.—	—
Austro-Americana	279.—	—
Navigazione Libera Triest	635.—	—
Oszt. Lloyd	530.—	—
Stabilimento Tecnico	9925.—	—
Ampelea Szeszpároló Rt.	416.—	—
I. Trieszti Rizsgyár	902.—	—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	406.—	—
Spalatoí Portland Cement	407.—	—
Assicurazioni Generali Nap.	895.—	—
Riunione Adriatica	3925.—	—

Legutóbbi kötések átlagár.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás, lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

— Teljes penzió napi 10 lirát. —

Néhány komplett

szobaberendezés

eladó. Ugyazon lakásban, mely a város központjában van,

két üres szoba

irodai, vagy hasonló célra **kiadó**. Cim a kiadóhivatalbag.

Farkas I. okl. mérnök

és vállalkozó irodáját

Via L. Kossuth 13 I. em helyezte at.

Telefon 14-65

EGY SZOBA ÉS KONYHA BERENDEZÉS azonnal eladó esetleg lakással együtt kevés gyermekü házaspárnak kiadó. Cim Via Fratelli Branchetta 31. I. em. ajtó 4.

Dajkaságba

adnám hat hetes egészséges leánykamat 40-50 korona havi tartásdíj mellett jobb német esetleg magyar családdhoz Fiuméba. Részletes ajánlatot „Jó bánásmód” alatt Budapest főpostára kérek.

Hálószoba Butorberendezések

és egyes

butordarabok részletfizetsre is kaphatók

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél

Via Giuseppe Parini 6. szám.

Könyvelőnő,

ki a magyar és német nyelvet teljesen, az olasz és horvát nyelvet megfelelő mértékben bírja, gép- és gyorsírásban jártas, február 1-ére állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

PATYOLAT TISZTASÁG

és a legkellemesebb frissesség jellemzi a

Sunlight Szappannal

kezelt ruhaneműket. Gyorsan tisztít, kiméli a szöveteket és a színeket. Maró alkatrészekből mentes, ezért a legjobb biztosíték ruháink időelérti elromlása ellen.

Lever & Co., G.m.b.H., Wiesn III. L. 9.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

APOLLO SZINHÁZ

Igazgató: **TROPFAUER ÁRMIN**
Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperial szálló közötti utcában).

Ma és minden este 8 és fél órakor.

A nagy farsangi műsor

Crawford és Johnson,
Wahlberg Leò,
The 4 english Rings,
Brothers Dabready

és a többi elsőrangú különleges művészi szám.

Olcsó tűzifa

felapritva kapható az Első fiumei par-
ketgyár és gősfűrész r. t. nál métermá-
zsánként 2 kor. a gyárban vagy K. 2.50-
ért házhoz szállítva. Legkisebb vétel
egy fuvar (körülb. 20 mmázsa) Fű-
részpor is eladó. Telefon sz. 39 és
16-29

KÖZGAZDASÁG.

Az új államkölesön. Ismeretes, hogy a kormánynak feltétlenül kell vennie egy nagyobb kölcsönt, hogy a pénzügyi, főleg a hadügyi kötelezettségeinek eleget tudjon tenni. A Rothschild-esoport és a pénzügyi kormány között már megtörtént a döntés a legutóbbi napokban az új állami kölcsön ügyében. A típus négy és fél százalékos lesz minden valószínűség szerint ötszázmillióról lesz szó. A kibocsátás februárban történik meg. Jelenleg csupán az árfolyam meghatározása ügyében tárgyalnak.

Hajóstársaságok versengése. Hamburgból táviratozza tudósítónk, hogy a Norddeutscher Lloyd a tavalyi év folyamán megkezdett Trieszt-Veneziai hajójáratokat a legközelebb megszünteti. Az Osztrák Lloyd a hamburgi vállalat legnagyobb versenytársa, szintén ilyen tervekkel foglalkozik. Mindkét vállalat a versengés folytán nagy összegeket fizetett rá a járatra. Most azt halljuk, hogy egy triezsti magánhajózási társaság foglalkozik azzal a tervvel, hogy a két vállalat járatainak megszüntése után járatot létesít.

Amerikai rendszerű, szájpadiás nélküli műfogakat

és fogcsereket kantsehekkel, aranyból és platinából, aranyhidakat és fogkoronákat készít, valamint 2-3 óra alatt mindennemű javítást eszközöl. Gyors és szolid kivitel.

TOPICS MILAN,
fogtechnikus.

Fiume, Via del Porto 8., II.

Nattich Henrik

Fiume, Corso 35.

Nagy raktár mindennemű órákban, ébresztő, ingaórák, precíziós kronométer-órák és láncokban jutányos áron, jóállás mellett. — Saját javítóműhely.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Új küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben, bordúrral és fémsarokkal,

150x200 nagyság	K 8.50	darabja
200x250	K 14.—	"
200x300	K 17.—	"

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor. 1.70
110 cm. magas méterenként	Kor. 2.10
115 cm. magas méterenként	Kor. 2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor. 1.60
90 cm. magas méterenként	Kor. 1.10
100 cm. magas méterenként	Kor. 2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m²-ként Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk. Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume
CORSO 6.

Magyar anyanyelvű, fizetéses irodai gyakornok,

ki legalább négy középiskolai osztályt végzett, felvétetik helybeli irodában. Cim a kiadó-hivatalban.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA

a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanop, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. sfb.

3 Meglepő

3 Meglepő

ujdonság

Facimbalom

(Xilophon).

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára 1000k, verőkkel és mesés ajándékkal csak 6 korona

Wagner a „Hangszer-Király“

országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában. Budapest. Józsefkörút 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

Óvás: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Klemencsics Károly

Telefon 951. FIUME Corso 12. sz.

Vasutdijszabási és szállítási iroda

(Alapított 1892).

Elvállal mindennemű helyi és tengeri szállításokat előnyös feltételek mellett. Fuvarlevé-felülvizsgálat és díjkülömbözetek visszeresete.

Hotel Slatina, Abbazia

A Slatina-fürdővel szemben a katonai gyógyház mellett. Előkelő családi ház. Szobák ellátással s anélkül, nagy étterem, kert, magyar és francia konyha. Villanyvilágítás. Mérsékelt árak.

Telefon 101. Tulajd. Lackner Fanny.

Magyar vendéglő

FIUME

Riva Szápary 6. Telefon 11-49 szám.

Elismert kitünő magyar konyha. Tisztán kezelt fajborok. Állandóan frissen csapolt kőbányai sör.

Minden magyar itt találkozik!

Tengerre nyíló szobák olcsó áron.

Kilenc darab

különálló

Kétszobás lakás a szükséges mel-
lékhelyiségekkel

azonnal kiadó.

Értekezni lehet a

Fiumei Építő Részv. Társ.

Via Valscurignei

építő telepén levő irodában.

Lovrana legelőkelőbb helyisége

Caffé-Restaurant

„Princesse“

a földön.

A magyar vendégek legkedveltebb helye.

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek,
Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

Ha egészségét félti

„ADRIA“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kóstálytiszt. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénssavval telítve fertőző betegségeknek, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve kellemes üdítő hatású.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

ETTEREM
LUSSINGRANDE.
NARODNI DOM

Villásreggeli, ebéd vacsora. Nagyon olcsó árak, frissen csapolt sör.

LUSSINGRANDE egyetlen
magyar háza

Café - Restaurant Szalay

Igen olcsó árak. Billiárd. Különböző hírlapok. Különlegesség: Münchener Hofbräu.

ABBAZIA

: Hotel, Penzió és Caffé-Restaurant :

„TRAUBE“

Árnyas kert. Kényelmes fedett helyiségek. A fürdőhely legolcsóbb étterme. Magyarok találkozó helye.

X. évfolyam.

X. évfolyam.

TELEFON 229.

A TENGERPART

1913 január elsején

TIZEDIK ÉVFOLYAMÁBA LÉPETT.

A nevezetes évforduló alkalmával, mely a multon érzett jogos büszkeséggel és a jövőbe vetett megingathatatlan bizalommal tölt el bennünket, hatalmas lépést teszünk ismét előre lapunk fejlesztésében. A hétköznapi számok hat oldalas keretéből kinőttünk immár és

„A TENGERPART” most már hétköznapon | vasárnapokon pedig tiz-
nyolc oldalban | tizenkét oldalnyi
terjedelemben jelenik meg.

Már eddig is többet nyújtottunk olvasóinknak, mint bármely eddig Fiuméban megjelent magyar napilap. A mostani nagyobbitással azonban oly tartalmas lapot adunk olvasóink kezébe, mely a fiumei magyarságnál jóval nagyobb vidéki magyar centrumok napilapjaival teljesen egy szinten áll.

Kibővítjük lapunk távirati rovatát, riportcikkekkel élénkítjük a napi újdonságokkal foglalkozó hasábjainkat, szélesebb alagra fektetjük a környékbeli tudósítói szolgálatot s még e hóban a közzgazdaság és tengerészet ügyeivel foglalkozó, igen nagy áldozatokkal járó új rovatot nyitunk.

Legjelentékenyebb újításunkat azonban technikai téren léptetjük életbe:

„A TENGERPART” néhány nap mulva kimerítőbb tartalma dacára már
délután 2 és 3 óra között

fog megjelenni, anélkül hogy korábban zárnök le a szerkesztőség munkáját mint eddig. A nyomda-technikai munka e gyorsítását hatalmas új Linotype-szedőgépeink teszik lehetővé, a melyek csodálatos tökéletességükkel óránként „A Tengerpart” egy teljes oldalát képesek kiszedni.

Mindeme a lap jövője érdekében hozott nagyarányú áldozatok dacára „A TENGERPART” előfizetési ára marad a régi:

Egy évre	24.— kor.	Negyed évre	6.— kor.
Fél évre	12.— „	Egy hóra	2.— „

A helybeli tisztviselőknek és altiszteknek adott féláru előfizetés kedvezményét is fentartjuk egyelőre.

Előfizetéseket és hirdetéseket felvesz „A Tengerpart” kiadó-hivatala, Gradiata del Sasso Bianco 3. (Wurzer ház) I. emelet.

POSTAFIÓK 105.

X. évfolyam.

X. évfolyam.